



Kuntapäätjä. Tutustu kuntien yhteiseen e-kirjastoon.

E-kirjasto avataan 2024

Varmista, että oman kuntasi asukkaat saavat tasa-arvoiset ja toimivat e-kirjastopalvelut

Kommunala beslutsfattare. Bekanta dig med kommunernas gemensamma e-bibliotek.

E-biblioteket öppnas 2024

Försäkra dig om att invånarna i din kommun har tillgång till jämlika och välfungerande e-bibliotekstjänster

Sisällys

Mikä kuntien yhteinen e-kirjasto on? _____	3
Miksi e-kirjasto perustetaan? _____	4
Mitä e-kirjasto tarjoaa? _____	5
Miten kunta hyötyy e-kirjastosta? _____	6
Mitä e-kirjasto maksaa? _____	8
Miten e-kirjastoon liitytään? _____	9

E-kirjastohankkeen yhteystiedot

Kuntien yhteistä e-kirjastoa valmistelee e-kirjastohanke. Hanke toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön projektirahoituksella ja sitä vetää Helsingin kaupunginkirjasto. Hanke päättyy vuoden 2023 lopussa.

Lisätiedot ja e-kirjastohankkeen projektiryhmän yhteystiedot:

kirjastot.fi/ekirjastohanke

Hankkeen päätyttyä e-kirjastoa koordinoidaan ja kehitetään 1.1.2024 alkaen Kansalliskirjastoon perustettavassa e-kirjastoyksikössä.

Innehåll

Vad är kommunernas gemensamma e-bibliotek? _____	10
Varför grundas e-biblioteket? _____	11
Vad erbjuder e-biblioteket? _____	12
Vilken nytta har kommunen av e-biblioteket? _____	13
Vad kostar e-biblioteket? _____	15
Hur ansluter sig kommunen till e-biblioteket? _____	16

Kontaktuppgifter till e-biblioteksprojektet

Kommunernas gemensamma e-bibliotek bereds av e-biblioteksprojektet. Projektet genomförs med hjälp av projektfinansiering från undervisnings- och kulturministeriet och leds av Helsingfors stadsbibliotek. Projektet avslutas i slutet av 2023.

Mer information och kontaktuppgifter till projektgruppen:

biblioteken.fi/ebiblioteksprojektet

Efter att projektet avslutas kommer e-biblioteket från och med 1.1.2024 att koordineras och vidareutvecklas vid den e-biblioteksenhet som grundas vid Nationalbiblioteket.

Mikä kuntien yhteinen e-kirjasto on?

Kuntien yhteinen e-kirjasto tarkoittaa sitä, että monipuolinen e-aineistokoelma on käytettävissä yhden helppokäyttöisen mobiilisovelluksen eli -applikaation ja myöhemmin myös verkkosivun kautta.

E-aineistojen käyttö mobiililaitteilla on jo tällä hetkellä selvästi yleisempää kuin niiden käyttö verkkoselaimen kautta, joten sen vuoksi myös e-kirjastoa kehitetään mobiilisovellus edellä.

Uusi e-kirjasto antaa Suomen kirjastojen asiakkaille nykyistä tasa-arvoisemman ja helppokäyttöisemmän pääsyn kirjastojen digitaalisiin sisältöihin.

MIKÄ E-KIRJASTO ON?

- ✔ Monipuolinen e-aineistokokoelma käytettävissä vaivattomasti yhdeltä alustalta
- ✔ Alkuvaiheessa käytettävissä mobiilisovelluksen ja myöhemmin myös verkkosivun kautta
- ✔ Käyttö edellyttää sitä, että oma asuinkunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon
- ✔ E-kirjasto avataan asiakkaille 23.4.2024.



Yhteisen e-kirjaston käyttö edellyttää sitä, että oma asuinkunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon. Yhteiseen e-kirjastoon liittyneiden kuntien asukkailla on mahdollisuudet käyttää yhtä laajaa e-aineistokokoelmaa eli lukea e-kirjoja, kuunnella e-äänikirjoja ja lukea e-lehtien digitaalisia näköisversioita.

Yhteiseen e-kirjastoon kirjaudutaan kirjastotunnuksella, jonka e-kirjastossa mukana olevien kuntien asukkaat voivat hankkia käyttöönsä joko suoraan e-kirjaston mobiilisovelluksesta tai asioimalla omassa lähikirjastossaan. E-kirjaston tunnistautumisratkaisu on ns. vahvan tunnistautumisen menetelmä. Tällä varmistetaan se, että jokaisella käyttäjällä on palveluun vain yksi tunnus ja että käyttäjän asuinkunta on liittynyt e-kirjastoon.

E-kirjastoa koordinoidaan ja kehitetään 1.1.2024 alkaen Kansalliskirjastoon perustettavassa e-kirjastoyksikössä.

Miksi e-kirjasto perustetaan?

Kirjaston tehtävä on edistää kirjallisuutta ja lukutaitoa myös tulevaisuudessa. Kirjastolaki¹ velvoittaa kirjastoja tarjoamaan ajantasaiset kokoelmat käyttöön tasapuolisesti kaikille sekä tarjoamaan fyysisiä aineistoja ja sähköisten aineistojen käyttöoikeuksia. Kirjasto elää tässä ajassa ja katsoo vahvasti tulevaisuuteen. Asiakkaat ovat tottuneet käyttämään digitaalisia palveluja, joten kirjasto ei voi jäädä vain painetun kirjallisuuden jakelukanavaksi.

Kirjastojen toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu koko ajan mm. digitalisaation sekä kirjamarkkinan ja tekijänoikeuslainsäädännön muutoksen myötä. Tähän liittyvä työ vaatii erityistä osaamista ja asiantuntijaosaamisen keskittämistä.

Tällä hetkellä e-kirjastokokoelmia on Suomessa yli 30 ja niiden laajuus vaihtelee runsaasti. Käyttäjien ja kirjastojen työntekijöiden näkökulmasta järjestelmä on sekava, sillä eri aineistotyypit sijaitsevat erilaisilla teknillisillä alustoilla. Käyttäjän täytyy nyt siirtyä palvelusta toiseen sen mukaan, haluaako hän päästä käsiksi kotimaiseen vai ulkomaiseen e- tai äänikirjaan tai kotimaiseen vai ulkomaiseen aikakauslehteen. Kuntien yhteinen e-kirjasto perustetaan, koska asiakkaille halutaan tarjota nykyistä paremmin toimivat e-kirjastopalvelut. Uudessa e-kirjastossa on vain yksi tekninen alusta, josta kaikki aineistot löytyvät.

Jatkossa e-kirjastopalvelut tuotetaan valtakunnallisena yhteistyönä. Työtä koordinoi Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikkö, joka toimii tiiviissä yhteistyössä kuntien ja niiden kirjastojen kanssa. Kunnat rahoittavat

MIKSI E-KIRJASTO?

- ✓ Toimivat, tasapuoliset ja monipuoliset e-kirjastopalvelut kaikille
- ✓ E-kirjastopalvelut tuotetaan jatkossa kustannustehokkaasti valtakunnallisena yhteistyönä
- ✓ Kirjastot ovat sivistyksellisten perusoikeuksien ytimessä

e-kirjastopalvelut jatkossakin, kuten ne tälläkin hetkellä rahoittavat. Tällä hetkellä e-kirjastopalvelut tuotetaan pääasiassa kirjastokimppojen alueellisena yhteistyönä. Kun e-kirjastopalvelut tuotetaan yhteisesti koko Suomen tasolla, on se kustannustehokkaampaa ja lainattavasta kokoelmasta saadaan laajempi ja monipuolisempi.

Kirjastoilla on tärkeä tehtävä yksilöllisten perusoikeuksien toteuttajana. Kirjastot edistävät väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kyse on ihmisten sivistyksellisten perusoikeuksien ydinalueesta.

¹ Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016. Hallituksen esitys kirjastolaiksi HE 238/2016.

Mitä e-kirjasto tarjoaa?



Kuntien yhteinen e-kirjasto tarjoaa pääsyn monipuoliseen e-kirjastokoelmaan yhdellä kirjautumisella. Alkuvaiheessa kokoelma sisältää e- ja äänikirjoja suomeksi, ruotsiksi ja muilla kielillä sekä aikakauslehtien digitaalisia näköisversioita suomeksi.

Yhteisessä e-kirjastossa nykyisin hajallaan eri palveluissa oleva aineisto kootaan yhdelle tekniselle alustalle, jolloin käyttäjäkokemus paranee.

E-kirjaston kokoelman on määrä olla e- ja äänikirjojen ja digitaalisten aikakauslehtien osalta laaja ja jatkuvasti uudistuva. Kuntien yhteisen e-kir-

jaston myötä suurin osa suomalaisista saa käyttöönsä nykyistä monipuolisemman e-kirjastokoelman.

Kirjastoammattilaiset pääsevät vaikuttamaan e-kirjaston kokoelmaan ja kehitykseen mm. erilaisten työryhmien kautta. E-kirjasto ei ole auetessaan lopullisen valmis, vaan sitä kehitetään koko ajan edelleen ketterän kehittämisen menetelmiä hyödyntäen. Näin varaudutaan esim. teknologian kehittymiseen ja muutoksiin pystytään reagoimaan nopeasti.

E-kirjaston tekninen alusta on niin sanottu avoimen lähdekoodin alusta eli omistajuus säilyy e-kirjastolla itsellään. Ratkaisulla varmistetaan se, että sovellusta kehitetään kirjastojen ja käyttäjien tarpeisiin. Myös tulevaisuuden tietotekniset haasteet sekä tietoturva ovat jatkossa nykyistä helpommin ratkottavissa ja palvelun käytettävyys pysyy turvattuna.

MITÄ E-KIRJASTO TARJOAA?

- ✓ E-kirjoja, äänikirjoja ja e-lehtiä
- ✓ Kirjastoammattilaisille mahdollisuuden osallistua kehitystyöhön
- ✓ Käyttäjien tarpeisiin jatkuvasti kehittyvän palvelun

Miten kunta hyötyy e-kirjastosta?

E-aineistojen tarjonta asiakkaille vaatii erityisosaamista, eivätkä digitaaliset aineistot tunne kuntarajoja. Tarve toteuttaa e-kirjastopalvelua yhteistyönä näkyy kunnissa jo nyt siten, että e-kirjastopalveluja tuotetaan jatkuvasti laajenevissa vapaaehtoisissa yhteistyöverkostoissa, ns. kirjastokimpoissa. Yhteinen e-kirjasto täydentää tämän kehityksen koko Suomen kattavaksi yhteistyöksi.

E-kirjasto edistää kuntalaisten mahdollisuutta käyttää e-aineistoja, kehittää Suomen yleisten kirjastojen e-aineistoihin ja digimediaan liittyvää yhteistyötä ja osaamista sekä koordinoi ja yhteistyössä kuntien kanssa tuottaa e-aineistoihin liittyviä palveluita.

Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikkö vastaa kirjastojen yhteisten e-aineistojen käytössä tarvittavien teknisten ratkaisujen hankinnasta, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä e-aineistojen hankintasopimuksista. E-kirjastoyksikkö vastaa myös yhteistyöstä kirja-alan toimijoiden kanssa, kirjastohenkilöstön koulutusmateriaaleista, viestintä- ja markkinointimateriaaleista asiakaskäyttöön sekä palvelun visuaalisesta ilmeestä tehden tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa.

E-kirjaston myötä nykyisin alueellisesti tai paikallisesti hoidettavat e-kirjastopalvelut muuttuvat valtakunnallisesti yhteisesti hoidettaviksi. Asiakkaat arvostavat kirjastoammattilaisten osaamista ja mm. puolueettomia kirjavinkkejä. Kun e-aineistojen teknologia- ja kilpailutustyö siirretään Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikköön, voidaan kirjastoissa keskittyä kirjastojen ydinosamiseen ja kirjastoammattilliseen työhön.

MITEN KUNTA HYÖTYY?

- ✓ Oman kunnan asukkailla on yhtä hyvät mahdollisuudet käyttää e-aineistoja kuin kaikilla muillakin e-kirjastossa mukana olevien kuntien asukkailla
- ✓ E-kirjastopalvelut tuotetaan jatkossa Kansalliskirjaston ja kuntien välisenä sopimus pohjaisena yhteistyönä
- ✓ Kansalliskirjasto vastaa monista e-kirjastoon liittyvistä asioista, mm. teknisistä alustoista ja e-aineistosopimuksista
- ✓ Kunnat vastaavat edelleen kirjastoammattillisista tehtävistä ja kirjastoammattilaiset mm. valitsevat e-kirjaston aineistot ja neuvovat asiakkaita e-kirjaston käytössä

Kunnat hoitavat edelleen osan yhteiseen e-kirjastoon liittyvistä tehtävistä. Kunnat pystyvät jatkossa itse kehittämään e-kirjastoa ja sen teknisiä ratkaisuja yhteistyössä Kansalliskirjaston e-yksikön kanssa. Kokoelmaa ja kirjastojen digitaalista aineistotarjontaa voidaan jatkossa laajentaa kattamaan myös muuta aineistoa, jos e-kirjaston ohjau-

ryhmä niin päättää. Kirjastot ovat tärkeä toimija Suomen digitaalisessa kehityksessä.

Kuntien ja Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikön yhteistoimintaa ohjataan ohjausjärjestelmän kautta. Ohjausjärjestelmä tulee koostumaan ohjausryhmästä, yhteistyöryhmästä sekä yleisten kirjaston asiantuntijoista koostuvista operatiivisista työryhmistä.



Työnjako Kansalliskirjaston ja kuntien välillä

Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikkö

- Teknisten ratkaisujen hankinta, ylläpito, kehittäminen
- Tekninen tuki, tietosuoja- ja tietoturva-asiat
- E-aineistojen hankintasopimukset
- Yhteistyö kirja-alan toimijoiden kanssa
- Kirjastohenkilöstön koulutusmateriaalit
- Viestintä- ja markkinointimateriaalit
- Palvelun visuaalinen ilme
- Palvelutilastojen tuottaminen
- Tiivis yhteistyö kirjastojen kanssa

Kunnat

- E-kirjastoon hankittavien aineistojen valinta
- Yhteisen e-kokoelman muodostaminen
- Kirjavinkkausten tekeminen
- Aineistonostot yhteisen e-kirjaston etusivulle
- Asiakkaiden neuvonta e-kirjaston asiakkaaksi tulossa ja käytössä
- Teknisiin ratkaisujen liittyvien asiakastoiveiden välittäminen
- E-kirjaston toiminta rahoitetaan kunnilta perittävillä vuosimaksuilla

Mitä e-kirjasto maksaa?

Kuntien yhteisen e-kirjaston aloittaessa toimintansa, sen vuosimaksu tulee olemaan kunnille 0,70 euroa asukasta kohti täydeltä vuodelta. Vuonna 2024 kunnat maksavat vuosimaksusta vain kahdeksan kuukauden osuuden.

E-kirjaston toiminta rahoitetaan kunnilta perittävillä vuosimaksuilla, joiden suuruudesta sovitaan sopimuksessa. Kustannustaso 0,70 euroa asukasta kohden on voimassa ainakin ensimmäiset kolme vuotta vuoden 2026 loppuun asti.

Kuntien yleiset kirjastot käyttävät tällä hetkellä keskimäärin 0,80 euroa asukasta kohden e-aineistokuluihin vuosittain^{2,3}.

² Perustuu yleisille kirjastoille syksyllä 2022 lähetetyn kustannuskyselyn tuloksiin.

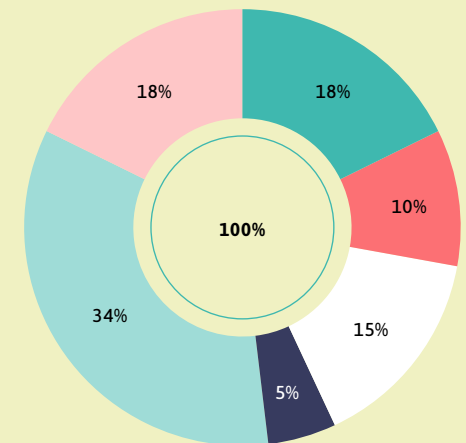
³ Kustannukset vaihtelevat kunnittain (0,39–2,05 €).

MITÄ E-KIRJASTO MAKSAA?

- ✓ Yhteisen e-kirjaston kustannukset ovat 0,70 € / asukas vuosille 2024–2026
- ✓ Vuonna 2024 kunnat maksavat vuosimaksusta vain 8 kuukauden osuuden
- ✓ Kunnat käyttivät vuonna 2021 e-kirjastopalveluihin keskimäärin 0,80 € / asukas

Kuntien e-aineisto-kustannukset 2021 **ka. 0,80 € / asukas**

Kuntien	
0,14 €	henkilöstökulut
0,08 €	muut e-aineistohankinnat
0,12 €	omat vieraskieliset e-lehti ja e-sanomalehtihankinnat
0,04 €	arvio kuntien alustamaksuista
0,27 €	omat e- ja äänikirjahankinnat
0,14 €	omat e-aikakauslehtihankinnat



Kuntien yhteisen e-kirjaston kustannukset 2024 **0,70 € / asukas**

- ✓ Sisältäen Kansalliskirjaston tuottamat e-kirjastopalvelut
- ✓ Lisäksi kuntien halutessaan itse hankkimat, palveluun kuulumattomat e-aineistot ja henkilöstökulut

Miten e-kirjastoon liitytään?

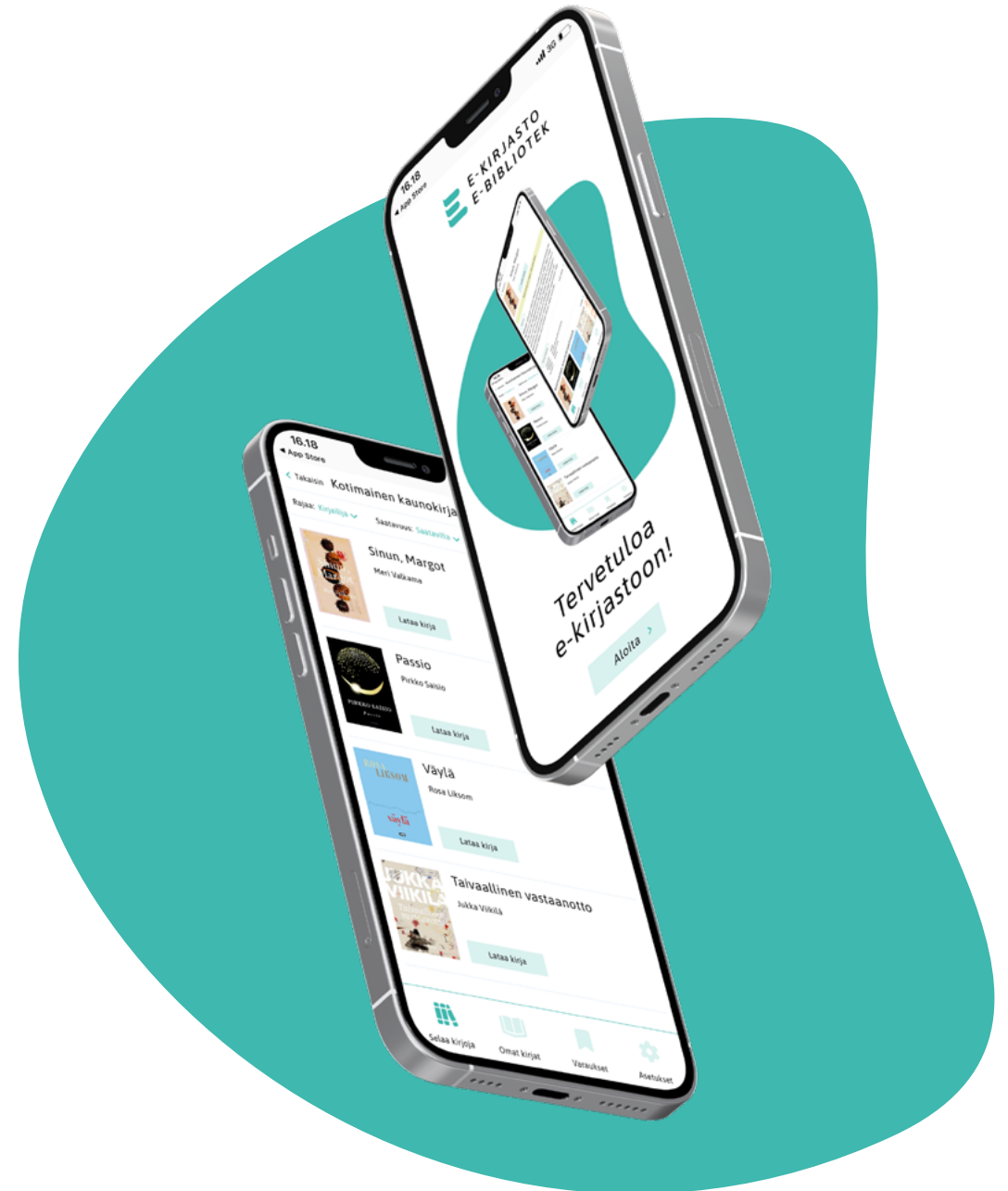
Kunta liittyy e-kirjastoon tekemällä sopimuksen Kansalliskirjaston kanssa.

Koko Suomen yhteinen e-kirjasto siirtyy osaksi Kansalliskirjastoa, kun opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Helsingin kaupunginkirjaston vetämä e-kirjastohanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Kansalliskirjasto toimii e-kirjaston ylläpitäjä- ja kehittämissorganisaationa ja toimii tiiviissä yhteistyössä kirjastojen kanssa. Kansalliskirjastoon perustetaan oma e-kirjastoyksikkö kehittämään ja koordinoimaan palvelua.

Liittymissopimus sisältää tiedon siitä, miten e-kirjastoon liitytään, miten siitä voi erota sekä tarkat tiedot kustannuksista.

MITEN E-KIRJASTOON LIITYTÄÄN?

- ✓ Kansalliskirjasto ja kunta solmivat yhdessä sopimuksen
- ✓ E-kirjasto on jatkossa osa Kansalliskirjaston yleisille kirjastoille tarjoamia palveluita



Vad är kommunernas gemensamma e-bibliotek?

Kommunernas gemensamma e-bibliotek innebär att man får tillgång till en mångsidig samling e-material med hjälp av en lättanvänd mobilapplikation och senare också på en webbplats.

Det är redan nu klart vanligare att e-material används med hjälp av mobila enheter än via en webbläsare, därför kommer också e-bibliotekets mobilapplikation att utvecklas först.

Med det nya e-biblioteket får bibliotekskunderna i Finland tillgång till bibliotekens digitala innehåll mer jämlikt och enklare än i dagsläget.

VAD ÄR E-BIBLIOTEK?

- ✓ En mångsidig samling av e-material som är lätt att använda, på en enda plattform, som
- ✓ i inledningskedet är tillgänglig via en mobilapplikation och senare också på en webbplats
- ✓ Användningen förutsätter att hemkommunen har anslutit sig till e-biblioteket
- ✓ Kommunernas gemensamma e-bibliotek öppnas för allmänheten 23.4.2024.



För att man ska kunna använda det gemensamma e-biblioteket krävs att användarens hemkommun har anslutit sig till e-biblioteket. Invånare som bor i en kommun som anslutit sig till det gemensamma e-biblioteket har möjlighet att använda samma omfattande samling av e-material, till exempel läsa e-böcker, lyssna på ljudböcker och läsa digitala utgåvor av e-tidskrifter.

Användaren loggar in i det gemensamma e-biblioteket med sitt biblioteksanvändarnamn som alla invånare i de kommuner som är anslutna till e-biblioteket kan få, antingen direkt i e-bibliotekets mobilapplikation eller genom att besöka sitt närbibliotek. E-bibliotekets lösning för identifiering är så kallad stark identifiering. Då säkerställer man att varje enskild användare har endast ett inloggnings-ID till tjänsten och att användarens hemkommun är ansluten till e-biblioteket.

E-biblioteket koordineras och vidareutvecklas från och med 1.1.2024 vid den e-biblioteks-enhet som grundas vid Nationalbiblioteket.

Varför grundas e-biblioteket?

Bibliotekets uppgift är att främja litteratur och läskunnighet även i framtiden. Bibliotekslagen¹ förpliktar biblioteken att tillhandahålla alla invånare tidsenliga samlingar på ett jämlikt sätt och erbjuda fysiska samlingar och användarrätt till digitalt material. Biblioteket lever i tiden, med blicken stadigt riktad på framtiden. Kunderna är vana att använda digitala tjänster och därmed kan biblioteket inte enbart hålla sig till distributionen av tryckt litteratur.

Bibliotekens verksamhetsmiljö har förändrats och förändras hela tiden, bland annat i takt med digitaliseringen samt förändringen av bokmarknaden och upphovsrättslagstiftningen. Arbetet kring detta kräver särskilt kunande och samlande av expertkunskaper.

För närvarande finns det över 30 e-bibliotekssamlingar i Finland och omfattningen av dessa varierar mycket. Ur användarnas och bibliotekspersonalens perspektiv är systemet rörigt, eftersom olika typer av material finns på olika tekniska plattformar. Användaren måste använda olika tjänster för att få åtkomst till inhemska och utländska e- eller ljudböcker och inhemska och utländska tidskrifter. Kommunernas gemensamma e-bibliotek skapas för att man vill erbjuda e-bibliotekstjänster som fungerar bättre än i dagsläget. Det nya e-biblioteket använder endast en teknisk plattform som innehåller allt material.

I fortsättningen kommer e-bibliotekstjänsterna att produceras i ett riksomfattande samarbete. Arbetet koordineras av Nationalbibliotekets e-biblioteks-enhet, som fungerar i nära samarbete med kommunerna och biblioteken. Kommunerna kommer att finansiera e-bibliotekstjänsterna också i framtiden, liksom de gör idag. I dagsläget produceras e-bibliotekstjänsterna i

VARFÖR E-BIBLIOTEKET?

- ✓ Väl fungerande, jämlika och mångsidiga e-bibliotekstjänster för alla
- ✓ E-bibliotekstjänsterna kommer i fortsättningen att produceras kostnadseffektivt i form av ett riksomfattande samarbete
- ✓ Biblioteken är en central del av den grundläggande rätten till bildning

huvudsak som regionalt samarbete. När e-bibliotekstjänsterna produceras gemensamt för hela Finland, ökar kostnadseffektiviteten och samlingarna som erbjuds för utlåning kan göras både större och mångsidigare.

Biblioteken har en viktig uppgift i förverkligandet av individuella grundläggande rättigheter. Biblioteken främjar befolkningens lika möjligheter till bildning, litterära hobbyer och konsthobbyer, kontinuerlig utveckling av sina kunskaper och medborgarfärdigheter, internationalisering och livslångt lärande. Detta är kärnområdet i människornas grundläggande rätt till bildning.

¹ Lag om allmänna bibliotek 1492/2016

Vad erbjuder e-biblioteket?



Kommunernas gemensamma e-bibliotek kommer att erbjuda tillgång till en mångsidig och tidsenlig e-bibliotekssamling med en enda inloggning. I inledningsskedet kommer samlingen att innehålla e-böcker och ljudböcker på finska, svenska och på andra språk, samt digitala utgåvor av tidskrifter på finska.

Materialet som idag är utspritt i flera tjänster kommer i det gemensamma e-biblioteket att samlas på en plattform, vilket ger en bättre användarupplevelse.

Målet är en omfattande samling av e- och ljudböcker samt digitala tidskrifter som förnyas kontinuerligt. I och med kommunernas gemensam-

ma e-bibliotek kommer största delen av finländarna att få tillgång till en e-bibliotekssamling som är större än den nuvarande.

Biblioteksexperterna har möjlighet att påverka e-bibliotekets samling och utveckling, bl.a. genom olika arbetsgrupper. När e-biblioteket öppnar är det inte färdigt, utan vidareutvecklas hela tiden genom att man utnyttjar metoder inom lätttrörlig utveckling. På så sätt är man förberedd på förändringar inom den teknologiska utvecklingen och kan reagera snabbt.

E-bibliotekets tekniska plattform baserar sig på så kallad öppen källkod, med andra ord tillhör äganderätten e-biblioteket. Med hjälp av den lösningen säkerställs att applikationen utvecklas för de behov biblioteken och användarna har. Framtida utmaningar inom informationsteknik och datasäkerhet blir också lättare att lösa och användbarheten tryggas.

VAD ERBJUDER E-BIBLIOTEKET?

- ✓ E-böcker, ljudböcker och e-tidskrifter
- ✓ Möjlighet för biblioteksexperterna att delta i utvecklingsarbetet
- ✓ En tjänst som ständigt utvecklas enligt användarnas behov

Vilken nytta har kommunen av e-biblioteket?

Att erbjuda e-samlingar till kunderna kräver specialkunnande och digitala material känner inte till några kommungränser. Behovet av att erbjuda e-bibliotekstjänster gemensamt syns i kommunerna redan nu, faktum är att e-bibliotekstjänsterna kontinuerligt produceras i allt större frivilliga, regionala samarbetsnätverk. Det gemensamma e-biblioteket kompletterar denna utveckling i ett riksomfattande samarbete.

E-biblioteket främjar kommuninvånarnas jämlika möjligheter att använda e-material, utvecklar de finländska allmänna bibliotekens samarbete kring och kunnande om e-material och digitala medier samt koordinerar tjänster kring e-material och producerar dessa i samarbete med kommunerna.

Nationalbibliotekets e-biblioteksenhet ansvarar för upphandling, underhåll och utveckling av de tekniska lösningar som krävs för användningen av bibliotekens gemensamma e-material, samt för upphandlingsavtalen för e-materialet. E-biblioteksenheten ansvarar också för samarbetet med aktörerna i bokbranschen, utbildningsmaterialet för bibliotekspersonalen, kommunikations- och marknadsföringsmaterialet för kunderna, och tjänstens visuella utformning i ett nära samarbete med kommunerna.

Med e-biblioteket kommer de e-bibliotekstjänster som idag sköts regionalt eller lokalt att börja skötas gemensamt på riksnivå. Kunderna uppskattar den yrkeskunskap biblioteksexperterna har, bland annat allsidigt bokprat. När arbetet med teknologi och konkurrensutsättning för e-samlingarnas del flyttas till Nationalbibliotekets e-biblioteksenhet kan biblioteken koncentrera sig på sin kärnkompetens och expertis.

VILKEN NYTTA HAR KOMMUNEN?

- ✓ Invånarna i den egna kommunen har lika goda möjligheter att använda e-materialen som invånarna i alla andra kommuner som är anslutna till e-biblioteket
- ✓ E-bibliotekstjänsterna produceras i fortsättningen som ett avtalsbaserat samarbete mellan Nationalbiblioteket och kommunerna
- ✓ Nationalbiblioteket kommer i fortsättningen att ha ansvaret för en stor del av arbetet, bland annat med den tekniska plattformen och avtalen för e-materialet
- ✓ Kommunerna ansvarar fortsättningsvis för biblioteksexpertisen och biblioteksexperterna väljer bl.a. e-bibliotekets material och handleder kunderna i användningen av e-biblioteket

Kommunerna kommer trots det att fortsättningsvis sköta en del av e-bibliotekstjänsterna. Även i fortsättningen kan kommunerna själva vara med och utveckla e-biblioteket och de tekniska lösningarna i samarbete med Nationalbibliotekets e-biblioteksenhet. Samlingarna och bibliotekens ut-

bud av digitala material kan i framtiden utökas till att omfatta också andra typer av material, om styrgruppen för e-biblioteket så beslutar. Biblioteken är en viktig aktör i den digitala utvecklingen i Finland.

Samarbetet mellan kommunerna och Nationalbibliotekets e-biblioteks-enhet kommer att ledas genom ett styrsystem. Styrsystemet kommer att bestå av en styrgrupp, en samarbetsgrupp och operativa arbetsgrupper bestående av experter från de allmänna biblioteken.



Arbetsfördelningen mellan Nationalbiblioteket och kommunerna

Nationalbibliotekets e-biblioteks-enhet

- Upphandling, underhåll och utveckling av de tekniska lösningarna
- Tekniskt stöd, dataskydd och datasäkerhet
- Upphandlingsavtal för e-material
- Samarbete med aktörer inom bokbranschen
- Utbildningsmaterial för bibliotekspersonal
- Kommunikations- och marknadsföringsmaterial
- Tjänstens visuella utformning
- Statistik för tjänsten
- Nära samarbete med biblioteken

Kommunerna

- Val av material som ska anskaffas till e-biblioteket
- Skapande av den gemensamma e-samlingen
- Bokprat
- Lyfta fram material på det gemensamma e-bibliotekets ingångssida
- Biblioteken introducerar kunderna till e-biblioteket och handleder i användningen av e-biblioteket
- För vidare kundernas önskemål om tekniska lösningar
- E-bibliotekets verksamhet finansieras med årsavgifter som tas ut från kommunerna

Vad kostar e-biblioteket?

Årsavgiften för ett helt år är 0,7 euro per kommuninvånare, där kommunerna betalar endast för en åtta månaders andel för 2024.

E-bibliotekets verksamhet finansieras med årsavgifter som tas ut från kommunerna och vars belopp fastställs i avtalet. Kostnadsnivån på 0,70 euro per invånare kommer att vara i kraft åtminstone de tre första åren till och med slutet av år 2026.

Kommunernas allmänna bibliotek spenderar för närvarande i genomsnitt 0,80 euro per invånare på e-material per år^{2,3}.

E-biblioteket erbjuder kunderna ett omfattande och mångsidigt urval av sådant e-material som kunderna använder allra mest: ljudböcker och e-böcker på finska, svenska och andra språk samt tidskrifter på finska, och ett lättanvänt användargränssnitt.

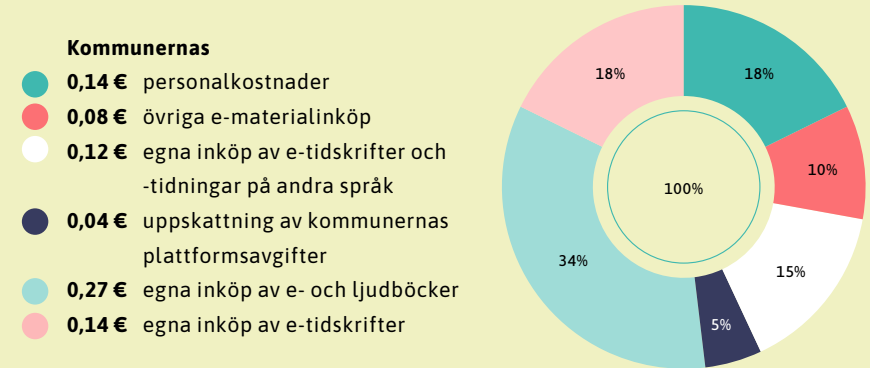
² Uppgiften bygger på resultaten från kostnadsenkäten som skickades till de allmänna biblioteken hösten 2022.

³ Kostnaderna varierar i olika kommuner (0,39–2,05 €).

- ✓ Kostnaderna för det gemensamma e-biblioteket kommer att uppgå till 0,70 € / invånare för åren 2024-2026
- ✓ Kommunerna betalar endast för en åtta månaders andel av årsavgiften för 2024
- ✓ Under 2021 använde kommunerna i genomsnitt 0,80 € / invånare för e-bibliotekstjänster

Kommunernas kostnader för e-material 2021

genomsnitt 0,80 € / invånare



Kommunernas kostnader för det gemensamma e-biblioteket 2024

0,70 € / invånare,

- ✓ vilket innehåller de e-bibliotekstjänster Nationalbiblioteket producerar
- ✓ Till detta kommer eventuella kostnader uppstår på grund av anskaffning av e-material som inte ingår i tjänsten samt personalkostnader om kommunen själv väljer att göra ytterligare anskaffningar.

Hur ansluter sig kommunen till e-biblioteket?

Kommunen ansluter sig till e-biblioteket genom att ingå ett avtal med Nationalbiblioteket.

Hela Finlands gemensamma e-bibliotek blir en del av Nationalbiblioteket när Helsingfors stadsbiblioteks e-biblioteksprojekt, som finansierats av undervisnings- och kulturministeriet, avslutas i slutet av 2023. Nationalbiblioteket fungerar som e-bibliotekets upprätthållande- och utvecklingsorganisation, i tätt samarbete med biblioteken. Vid Nationalbiblioteket grundas en särskild e-biblioteksenhet för att vidareutveckla och koordinera tjänsten.

I anslutningsavtalet finns information om hur anslutningen till e-biblioteket sker och hur man kan utträda ur det samt exakt information om kostnaderna.

HUR ANSLUTER MAN SIG TILL E-BIBLIOTEKET?

- ✓ Nationalbiblioteket och kommunen sluter ett avtal tillsammans
- ✓ E-biblioteket är i fortsättningen en del av de tjänster Nationalbiblioteket erbjuder de allmänna biblioteken





E-KIRJASTO
E-BIBLIOTEK

Lisätiedot ja e-kirjastohankeprojektiryhmän yhteystiedot:

kirjastot.fi/ekirjastohanke

Mer information och kontaktuppgifterna till e-biblioteksprojektets projektgrupp:

biblioteken.fi/ebiblioteksprojektet